

Obsah

1. Dějiny místo úvodu	9
2. Chronologický a prostorový rámec práce	11
2.1 Chronologické vymezení	11
2.2 Prostorové vymezení	11
3. Popisné systémy	13
3.1 Regiony	13
3.2 Lokality	14
3.3 Objekty	15
3.3.1 Obecné charakteristiky objektů	16
3.3.2 Typologie objektů – numerický kód	17
3.4 Keramika (nálezy)	18
3.4.1 Obecná část	19
3.4.2 Typologie keramiky – numerický kód	20
3.4.2.1 Tvar nádoby	20
3.4.2.2 Tvar okraje	22
3.4.2.3 Tvar dna	24
3.4.2.4 Úprava povrchu	24
3.4.2.5 Umístění výzdoby 1 a 2	25
3.4.2.6 Výzdoba 1 a 2	26
3.4.2.7 Průměr ústí (dna)	28
3.4.2.8 Počet totožných jedinců	29
3.4.2.9 Délka střepu	29
3.4.2.10 Tloušťka střepu	29
3.4.2.11 Váha střepu	29
3.4.2.12 Datování	29
3.4.2.13 Slepky	30
3.5 Ke vzniku a užití popisných systémů	30
3.5.1 Objekty	30
3.5.2 Keramika	30
4. Pramenná základna	33
5. Chronologie laténské sídlištní keramiky v severozápadních Čechách	35
5.1 Přístup k řešení	35
5.1.1 Databáze vlastností nálezů (NAV.DBF) a program Kombinační analýza archeologických nálezů (KAAN)	36
5.2 Postup vytváření chronologie a dílčí výsledky	40
5.2.1 Břešťany	40
5.2.2 Radovesice 1	44
5.2.3 Bílinsko – celková seriace	44
5.2.4 Střední Poohří – bez objektů převzatých z literatury	44
5.2.5 Střední Poohří – všechny registrované objekty	46
5.2.6 Dolní Poohří a labská průrva	46
5.2.7 Severozápadní Čechy	50
5.2.8 Poznámky k seriační metodě	50

5.3	Shrnutí problematiky datování laténské sídlištní keramiky v severozápadních Čechách	52
5.3.1	Relativní chronologie	52
5.3.2	Absolutní chronologie	61
5.3.3	Chronologie a regionální odlišnosti v sídlištní keramice	62
5.3.4	Chronologie a kulturní odlišnosti (problém IV. horizontu)	63
5.3.5	Chronologie keramických souborů a funkční rozdíly mezi objekty	65
5.3.6	Chronologie sídlištní keramiky a vývoj jednotlivých sídlišť	65
5.3.7	Chronologie sídlištní keramiky a vývoj struktury osídlení	75
5.4	Chronologie a nechronologické vlastnosti keramických souborů	79
5.4.1	Velikost souboru a hustota keramických zlomků	79
5.4.2	Rozměry a váha keramických zlomků	83
5.4.3	Některé kvantitativní vlastnosti keramických souborů	89
6.	Standardní soubor	93
6.1	Cíl a smysl	93
6.2	Pramenná základna	93
6.3	Několik poznámek k laténským polozemnicím v severozápadních Čechách	95
6.4	Standardní soubor keramiky z laténské polozemnice v severozápadních Čechách	96
6.4.1	Velikost souboru – počet střepů	96
6.4.2	Velikost souboru – váha	97
6.4.3	Hustota střepů ve výplni objektu	98
6.4.4	Váhová hustota střepů ve výplni objektu	99
6.4.5	Zastoupení zlomků okrajů ve standardním souboru	101
6.4.6	Zastoupení zlomků den v souboru	101
6.4.7	Tvarová skladba souboru	102
6.4.8	Zastoupení zdobených střepů v souboru	103
6.4.9	Výzdobná skladba souboru	104
6.4.10	Zastoupení jemné na kruhu točené keramiky v souboru	105
6.4.11	Charakteristiky střepů ve standardním souboru	105
6.4.11.1	Délka střepů	105
6.4.11.2	Tloušťka střepů	107
6.4.11.3	Váha střepů	107
6.4.11.4	Plocha střepů	108
6.4.12	Slepitelnost střepů	110
6.5	Definice standardního souboru	111
6.5.1	Komentář k definici standardního souboru	112
6.5.2	Otázka dílčích standardů	112
6.6	Příklady využití standardního souboru	113
6.6.1	Hodnocení neznámých souborů	113
6.6.2	Práce v terénu – stanovení dostatečnosti výběru, keramika z povrchových prospekcií	114
6.6.3	Laténská keramika a keramika jiných archeologických kultur	115
6.6.4	Zkoumání laténské keramiky	116
6.6.5	Informace o výplních objektů	116
6.7	Závěr	118

7. Nádoby	119
7.1 Mísy	121
7.1.1 Mísy v severozápadních Čechách	121
7.1.2 Mísy na sídlištích v Radovesicích 1 a Soběsukách 1	125
7.2 Soudky, hrnce a situly	130
7.3 Poháry	132
7.4 Zásobnice	133
7.5 Nádoby a kulturní ráz	135
8. Nádoby a střepy	139
9. Závěr	145
Příloha: R. Neruda – V. Salač: Ke kvantifikaci pravěké keramiky	147
Literatura	157

Die latènezeitliche Siedlungskeramik in Nordwestböhmen

(Zusammenfassung)	167
1. Forschungsgeschichtliche Einführung	167
2. Der chronologische und räumliche Rahmen	169
2.1 Chronologische Abgrenzung	169
2.2 Räumliche Abgrenzung	169
3. Die Beschreibungssysteme	170
3.1 Regionen	170
3.2 Fundstellen	170
3.3 Objekte	170
3.3.1 Allgemeine Charakteristika der Objekte	170
3.3.2 Typologie der Objekte – numerischer Code	171
3.4 Keramik (Funde)	172
3.4.1 Allgemeiner Teil	172
3.4.2 Typologie der Keramik – numerischer Code	173
3.4.2.1 Gefäßform	173
3.4.2.2 Randform	174
3.4.2.3 Bodenform	174
3.4.2.4 Behandlung der Oberfläche	174
3.4.2.5 Platzierung der Verzierung 1 und 2	175
3.4.2.6 Verzierungen 1 und 2	175
3.4.2.7 Mündungs- bzw. Bodendurchmesser	176
3.4.2.8 Anzahl identischer Scherben	176
3.4.2.9 Scherbenlänge	176
3.4.2.10 Scherbendicke	176
3.4.2.11 Scherbengewicht	176
3.4.2.12 Datierung	176
3.4.2.13 Passscherben	177
3.5 Zur Entstehung und Anwendung der Beschreibungssysteme	177
3.5.1 Objekte	177
3.5.2 Keramik	177

4. Quellenbasis	179
5. Die Chronologie der latènezeitlichen Siedlungskeramik in Nordwestböhmen	180
5.1 Der Lösungsweg	180
5.1.1 Die Datenbank der Fundeigenschaften (NAV.DBF) und das Programm „Kombinationsanalyse archäologischer Funde“ (KAAN)	180
5.2 Verfahren der Bildung der Chronologie und Teilergebnisse	182
5.2.1 Břešťany	183
5.2.2 Radovesice 1	185
5.2.3 Die Bílina-Region – Gesamtseriation	185
5.2.4. Das Gebiet der mittleren Eger 1 (ohne Objekte aus der Literatur)	185
5.2.5 Das Gebiet der mittleren Eger 2 (alle Objekte)	186
5.2.6 Das Gebiet der unteren Eger und der Elbedurchbruch	186
5.2.7 Nordwestböhmen – Gesamtseriationen	186
5.2.8 Bemerkungen zur Seriationsmethode	187
5.3 Zusammenfassung der Problematik der Datierung der latènezeitlichen Siedlungskeramik in Nordwestböhmen	187
5.3.1 Relative Chronologie	187
5.3.2 Absolute Chronologie	189
5.3.3 Chronologie und regionale Unterschiede in der Siedlungskeramik	190
5.3.4 Chronologie und kulturelle Unterschiede (das Problem des Horizontes IV)	192
5.3.5 Chronologie der Keramikensembles und Funktionsunterschiede zwischen den Objekten	193
5.3.6 Chronologie der Siedlungskeramik und Entwicklung der einzelnen Siedlungen	194
5.3.7 Chronologie der Siedlungskeramik und Entwicklung der Siedlungsstruktur	197
5.4. Chronologie und nichtchronologische Eigenschaften der Keramikensembles	200
5.4.1 Größe des Ensembles und Dichte der Keramikbruchstücke in der Verfüllung	200
5.4.2 Maße und Gewicht der Keramikbruchstücke	202
5.4.3 Einige quantitative Eigenschaften keramischer Ensembles	204
6. Das Standardensemble der latènezeitlichen Siedlungskeramik	205
6.1 Ziel und Sinn	205
6.2 Quellenbasis	206
6.3 Zu Grubenhäusern	206
6.4 – 6.5 Das Standardensemble der latènezeitlichen Siedlungskeramik in Nordwestböhmen und seine Definition	206
6.6 Beispiele der Nutzung des Standardensambles	207
6.6.1 Bewertung unbekannter Ensembles	207
6.6.2 Festlegung der genügenden Probe, Keramik von Feldbegehungen	208
6.6.3 Die Latènekeramik und Keramik anderer archäologischer Kulturen	208
6.6.4 Untersuchungen der Latènekeramik	209
6.6.5 Informationen über die Objektverfüllungen	210
6.7 Schluss	210

7. Gefäße	210
7.1 Schüsseln	211
7.1.1 Schüsseln in Nordwestböhmen	211
7.1.2 Schüsseln in den Siedlungen Radovesice 1 und Soběsuky 1	212
7.2 Fässchen, Töpfe und Situlen	214
7.3 Pokale	214
7.4 Vorratsgefäße	215
7.5 Gefäße und Kulturprägung	216
8. Gefäße und Scherben	218
9. Abschluss	223
Katalog	227
1. BŘEŠŤANY, okr. Teplice	228
2. RADOVESICE 1 (výsypka), okr. Teplice	254
3. RADOVESICE 2 (Na vyhlídce), okr. Teplice	305
4. ŽELENICE, okr. Teplice	315
5. LUŽICE 1, okr. Chomutov	325
6. BÍLINA, okr. Teplice	333
7. BRANY – NAŠÍ, okr. Chomutov	344
8. LOVOSICE, okr. Litoměřice	348
9. SOBĚSUKY 1, okr. Chomutov	365
10. STŘEKOV, okr. Ústí n.L.	428
11. PRACKOVICE, okr. Litoměřice	433
12. LIBOCHOVANY, okr. Litoměřice	437
13. LUŽICE 2, okr. Chomutov	439
14. POČERADY 1, okr. Louny	476
15. POČERADY 2, okr. Louny	484
16. VIKLETICE 1, okr. Chomutov	487
17. VIKLETICE 2, okr. Chomutov	498
18. SOBĚSUKY 2, okr. Chomutov	500
19. POHLODY, okr. Chomutov	504
20. JENIŠŮV ÚJEZD, okr. Teplice	513
21. BŘEZNO, okr. Chomutov	516
Seznam obrázků v textu s uvedením publikovaných zdrojů	541